

Učestalost gonoreje kod nekih zanimanja

Gruber, Franjo; Jonjić, Anto

Source / Izvornik: **Arhiv za higijenu rada i toksikologiju, 1986, 37, 217 - 222**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:709652>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

UČESTALOST GONOREJE KOD NEKIH ZANIMANJA

F. Gruber i A. Jonjić

Medicinski fakultet Rijeka i Dom zdravlja Rijeka

(Primljeno 7. IV 1986)

Provedeno je istraživanje incidencije gonoreje u Rijeci, velikom lučkom gradu. Dobiveni podaci pokazuju da je značajan faktor širenja spolnih bolesti promiskuitet, osobito u mladim osobama, a manje prostitucija. Zapažen je trend pada morbiditeta od gonoreje među građanima, a i dalje visok morbiditet među pomorskim profesijama, vozačima. Statistički podaci pokazuju da su spolne bolesti u pomoraca još uvijek dijagnostički, terapijski i epidemiološki veliki problem.

Morbiditet bolesti koje se prenose spolnim putem u našoj zemlji zadnjih godina opada. Među bolestima kojima se bavi genitourinarna medicina posebno mjesto po učestalosti i značenju ima gonoreja. U svim gradovima i lukama razni faktori, kao što su demografski, socio-ekonomski i etički upućuju na to da je incidencija gonoreje velika. Ova bolest je zato i dalje u središtu pažnje raznih kliničkih i epidemioloških istraživanja. Na žalost, uvijek je zanemareno ispitivanje gonoreje prema nekim zanimanjima, u pojedinim gradovima i regijama naše zemlje, zbog čega u stručnoj literaturi postoji malo radova iz ovog područja (1, 2, 3). Rijeka je najveća i najfrekventnija jugoslavenska pomorska luka gdje se zadržavaju duže ili kraće vrijeme na tisuće naših i stranih pomoraca, što ima prvorazrednu važnost za visok morbiditet spolnih bolesti. Geografski položaj, razvijena industrija i turizam, promet i veze sa svim većim centrima u zemlji i inozemstvu, također su od značenja u širenju spolnih bolesti, zbog čega je u Rijeci registriran najviši morbiditet od gonoreje u SR Hrvatskoj (4). Autori su epidemiološkom metodom istražili u Rijeci učestalost pojave gonoreje kod nekih zanimanja i dobili bolji uvid u ovu problematiku. Na temelju toga predlažu se odgovarajuće mjere radi sprečavanja širenja gonoreje.

METODE RADA

Istraživanje je bilo longitudinalnog karaktera i uglavnom retrospektivnog tipa. Istraživanjem su obuhvaćeni svi bolesnici s gonorejom otkriveni i registrirani na području grada Rijeke u razdoblju od 1975. do 1984. godine.

Podaci potječu iz djelatnosti Kožno-veneričnog dispanzera Doma zdravlja Rijeka, koji po svojoj funkciji, lokaciji i ekipiranosti već više desetljeća organizirano radi na suzbijanju spolnih bolesti.

Dijagnoza bolesti je u svim slučajevima postavljena na temelju anamneze, kliničke slike, mikroskopskog pregleda razmaza iz uretre muških i ženskih bolesnika, te cervikalnog kanala žena. Kod izvjesnog broja slučajeva razmaz je uzet i sa sluznice rektuma i farinksa. Razmazi su istraženi na gonokok bojenjem metilenskim plavilom po Löffleru i Gramu. Kod kroničnih i asimptomatskih bolesnika vršene su i kulture i biokemijska ispitivanja. U anamnezi je uvijek tražen primarni i sekundarni izvor zaraze.

Podaci su statistički obrađeni i prikazani u tablicama. Podaci o broju stanovnika u Rijeci iznijeti su prema popisu stanovnika na dan 31. ožujka 1981. godine.

REZULTATI

U 1981. godini u Rijeci su živjela 193 044 stanovnika, od toga 98 205 žena i 94 839 muškaraca. Zaposlenih stanovnika bilo je 93 927, od toga 91 321 u društvenom sektoru. Od ukupnog broja zaposlenih 59 567 su muškarci i 34 360 žene (5). Tablica 1. prikazuje incidenciju bolesnika s gonorejom od 1975. do 1984. godine u Rijeci.

Tablica 1.
Registrirani bolesnici s gonorejom u Rijeci (1975—1984)

Godina	Muški	Ženski	Ukupno
1975	364	105	469
1976	305	119	424
1977	349	128	477
1978	309	128	437
1979	247	109	356
1980	281	97	378
1981	282	70	352
1982	252	70	322
1983	237	61	298
1984	200	69	269
UKUPNO:	2 826	956	3 782

U tom razdoblju ukupno su liječena 3 782 bolesnika, od čega je bilo 2 826 muških i 956 ženskih bolesnika. Također je vidljivo da je inciden- cija gonoreje kod muškaraca i žena zadnjih godina u padu. Srednja vri- jednost bila je 378 bolesnika godišnje.

Tablica 2.

Pregled bolesnika s gonorejom prema zanimanjima u Rijeci (1974—1984)

Godina	Radnici	Pomorci	Studenti	Službenici	Vozači	Đaci	Konobari	Prostitutke	Mehaničari	Kućanice	Tehničari	Električari	Zidari
1975	82	42	33	30	27	19	23	14	11	18	13	18	8
1976	78	35	30	31	25	23	19	22	14	21	13	10	8
1977	68	48	36	30	24	25	24	20	20	19	21	15	10
1978	54	48	22	30	20	25	20	28	19	12	13	11	11
1979	57	30	31	22	21	19	21	20	20	18	19	4	5
1980	73	37	34	35	14	20	10	15	16	10	24	8	5
1981	50	43	25	26	18	14	12	11	13	18	20	14	5
1982	49	33	25	16	23	21	17	11	17	12	10	5	3
1983	47	33	16	20	22	11	15	10	15	10	12	5	4
1984	32	27	12	14	19	6	13	14	12	12	5	5	2
Ukupno:	590	376	264	254	213	183	174	165	157	150	150	95	61

U tablici 2. iznijeti su podaci o bolesnicima prema zanimanjima. Na prvom mjestu su radnici koji čine 15,6% svih bolesnika. Podaci govore da su to bravari, tokari, čistačice, krojačice i drugi. Godišnji prosjek oboljelih radnika bio je 59. Zadnjih godina spomenutog razdoblja opaža se pad incidencije u ovoj skupini, ali to vrijedi i za druga zanimanja. Prema ovoj strukturi slijede pomorci sa 9,9% i godišnjim prosjekom od 37 bolesnika, te studenti sa 6,9% i godišnjim prosjekom od 26 bole- snika. Zatim, slijede službenici sa 6,7%, a vozači s 5,6% i drugi.

Kod muškog spola najveća incidencija je primijećena u radnika sa 463 bolesnika ili 16,3% od ukupnog broja oboljelih. Godišnji prosjek u ovoj grupi je 46 bolesnika. Slijede pomorci s ukupno 376 oboljelih ili 13,3%, te vozači sa 213 oboljelih odnosno 7,6%, službenici sa 159 odno- sno 5,6%, studenti sa 143 odnosno 5% od ukupnog broja i drugi.

Kod žena je najveći broj bio u grupi osoba koje se bave prostitucijom, sa 164 slučaja, tj. 17,2%, slijede kućanice sa 150 odnosno 15,6%, radnice 13,2%, te studentice sa 12,6%.

RASPRAVA

Prije nego analiziramo rezultate istraživanja smatramo potrebnim upozoriti da podaci o oboljenju od gonoreje prema profesijama nisu iznijeti prema podjeli po djelatnostima i granama zaposlenih kako je preporučila Skupština SFR Jugoslavije 1976. godine. Budući da se radi o retrospektivnoj analizi, podatke koje ima Djelatnost za kožne i venerične bolesti Doma zdravlja Rijeka upotrijebili smo bez bilo kakve modifikacije jer naknadno šifriranje bilo bi teško provedivo i nekorisno.

Skupinu s najvećom incidencijom u razmatranom razdoblju predstavljaju radnici s godišnjim prosjekom od 59 slučajeva. Usporedba sa statističkim podacima o gonoreji u Rijeci za razdoblje 1967. do 1971. god. (3), kazuje da je zadnjih godina došlo do izrazitog pada morbiditeta u ovoj skupini budući da je godišnji prosjek za period 1967. do 1971. bio 149 slučajeva. Na drugom mjestu nalazimo pomorce s prosjekom od 37 slučajeva godišnje. Kod ove skupine također postoji trend pada incidencije jer podaci za razdoblje 1967. do 1971. godine pokazuju da je tada prosjek bio 74. Visoki morbiditet od gonoreje koji karakterizira pomorske profesije u Rijeci inače je tipičan za velike luke. Zbog toga što je u gradu bilo 59 500 zaposlenih muškaraca možemo smatrati da je opći morbiditet od gonoreje za sve profesije bio 0,47%. Pomoraca u Rijeci bilo je zaposleno oko 5 800 što čini stopu od 0,64% (3). Treba naglasiti da su ovdje navedeni samo slučajevi gonoreje ustanovljeni i liječeni kod jugoslavenskih pomoraca. Sigurno je da su se mnogi pomorci liječili tokom godine i u drugim lukama svijeta ili na brodu, pa ih nismo mogli obuhvatiti našom statistikom. Zbog toga je vjerojatno da je prava incidencija gonoreje u pomoraca najmanje 4—5 puta veća. Slična zapažanja imaju i drugi autori (6). U Rijeci je inače liječeno zbog gonoreje tokom godine i više stotina stranih pomoraca, ali ni njih nismo obuhvatili.

Pažnju zaslužuje činjenica da je utvrđen visok morbiditet od gonoreje među studentima i učenicima. Zajedno daju godišnji prosjek od 44,7. U analizi za razdoblje 1977. do 1981. godine prosjek je bio 70, što upućuje na to da je ova skupina pokazala najmanji trend pada morbiditeta, i govori u prilog mišljenju da promiskuitet među mladim osobama sve više postaje faktor širenja spolnih bolesti.

Kod službenika godišnji prosjek je 25, a u prije razmatranom razdoblju 70,4. Slijede po učestalosti vozači s godišnjim prosjekom od 22 bolesnika od gonoreje, dok je u spomenutoj staroj analizi prosjek bio 45,4. Kod konobara i osoblja koje se bavi ugostiteljstvom prosjek je 17,4 i malo se smanjio u usporedbi s razdobljem 1967. do 1971. kada je bio 23,5.

Osobe koje se bave prostitucijom imale su godišnji prosjek od 16,5 što je mnogo manje od prosjeka koji smo imali ranije kada je bilo 144 bolesnika godišnje, ili smanjenje morbiditeta u ovoj skupini oko 9 puta

(3). To govori u prilog mišljenju da u Rijeci zadnjih godina prostitucija predstavlja sve manje važan faktor u širenju spolnih bolesti. Kod kućanica utvrđen je godišnji prosjek od 15 slučajeva gonoreje. Prijašnji podaci pokazuju da je i ovdje došlo do izrazitog pada u morbiditetu jer je prosjek za razdoblje 1967. do 1971. godine bio 30,4. Ako zbrojimo prosjek kućanica s onim od osoba koje su se bavile prostitucijom, vidimo da u ukupnom postotku žena koje su bolovale od gonoreje znatan udio imaju žene »bez pravog zaposlenja«. To je važno jer dok kod muškaraca možemo relativno lakše utjecati na ove pojave pomoću edukativnih mjera prilikom školovanja ili kasnije u većim radnim organizacijama, kod spomenutih skupina žena s velikim rizikom to je mnogo teže provesti. Dok je u gradu broj žena nešto veći od broja muškaraca, u ukupnoj zaposlenosti broj muškaraca je veći u omjeru 2 : 1. Društvo bi trebalo pored zdravstvene službe naći rješenja u zaposlenosti žena i time smanjiti njihov morbiditet od spolnih bolesti.

Vrijedno je usporediti ove statističke podatke i rezultate o oboljelosti od gonoreje po profesijama s onima iz drugih gradova i regije naše zemlje. To pokazuje da postoje značajne razlike u pojedinim skupinama, što je uvjetovano položajem grada, njegovom ekonomijom i strukturom stanovništva. U Rijeci kao rizične skupine quoad gonoreja moramo istaći radnike, pomorce, studente i vozače (koji sami čine oko 50% svih oboljelih, a kod žena posebno značenje imaju studentice, osobe koje se bave prostitucijom i kućanice.

Razni autori koji su istraživali morbiditet od gonoreje u gradovima SR Hrvatske nisu posvetili dovoljno pažnje profesionalnim aspektima. U SR Sloveniji prema *Bunti* (7) najveći broj registriranih slučajeva među muškim bolesnicima bili su radnici (65%), slijede samostalne zanatlije (10%), službenici, studenti i drugi. Kod žena oko 40% su bile radnice, 15% učenice, 10% kućanice, a isti postotak su imale i službenice. Prostitutke su činile nešto manje od 10% ukupnih bolesnica, ali smatramo da je taj postotak ipak veći budući da je spomenuti autor utvrdio da je velik broj žena bio bez profesije. Novije podatke o SR Sloveniji dao je *Fettich* (1) za razdoblje 1975. do 1979. gdje se vidi da su radnici u ugostiteljstvu i turizmu činili 5,7% svih slučajeva gonoreje, a oni u prometu 6,4%. *Vujić i Marić* (8) za Novi Sad u razdoblju 1965. do 1974. godine utvrdili su da su većina bolesnika (54,3%) bili radnici (od toga 2/3 nekvalificirani radnici). Službenici su činili 13,9%, zemljoradnici 2,1%, đaci i studenti 6,7%, profesionalni vozači 7,2%, ugostiteljski radnici 4,7%, kućanice 4,4%, a nezaposlenih osoba bilo je ukupno 6,7%.

Zdelar i Dostanić (9) su od 1967. do 1974. za područje Sremske Mitrovice dali slijedeće podatke: 50% bolesnika su radnici (većinom nekvalificirani u ugostiteljstvu), slijede studenti i učenici 12%, poljoprivrednici 12%, službenici 6,7%, kućanice 5,4%.

Paravina i suradnici (2) za razdoblje 1969. do 1978. godine u Niškoj regiji dobili su podatke da su 50% svih bolesnika s gonorejom bili rad-

nici. Slijede osobe bez zaposlenja 15,30%, studenti 13,70%, službenici 8,50%, kućanice 60%, vozači 3,30% i poljoprivrednici 2,30%.

Za područje Zemuna i Novog Beograda, *Krstić i suradnici* (10) od 1968. do 1977. na temelju analize ekonomskog i socijalnog statusa bolesnika od spolnih bolesti utvrdili su da 34,10% pripada kategoriji nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika, 28,70% su visoko kvalificirani radnici i službenici. Kućanice čine 17,50%, penzioneri 10,90% poljoprivredni proizvođači 1,9 i drugi.

ZAKLJUČAK

Geografski položaj grada, struktura njegove ekonomije i aktivnosti stanovništva važni su faktori koji određuju morbiditet od spolnih bolesti. Dobiveni podaci pokazuju da je faktor širenja spolnih bolesti zadnjih godina manje prostitucija, a veći i značajniji je promiskuitet, osobito među mladim osobama.

U Rijeci, kao i drugdje u našoj zemlji, opaža se trend pada morbiditeta od gonoreje. Rizične skupine prema zanimanjima kod muškog spola među pomorcima su polukvalificirani i nekvalificirani radnici, studenti i vozači. Kod žena su to osobe koje se bave prostitucijom, kućanice i studentice. Ovakva struktura morbiditeta zahtijeva posebne mjere prevencije gdje važno mjesto zauzima zdravstveni odgoj.

Literatura

1. *Fettich, J.*: Aktualna problematika spolnih bolesti, ur. A. Kansky, Z. Zambal, Krka, Zagreb 1980, str. 29.
2. *Paravina, M., Jovanović S., Ristić, G.*: Acta Derm. Iug., 7 (1980) 229.
3. *Gruber, F.*: Kliničko-epidemiološki aspekti gonoroične infekcije u riječkoj luci. Disertacija. Rijeka 1985, str. 89.
4. *Borčić, B.*: Aktualna problematika spolnih bolesti, ur. A. Kansky, Z. Zambal, Krka, Zagreb 1980, str. 22.
5. Statistički godišnjak grada Rijeke 1981, Statistički zavod, Rijeka 1983.
6. *Cross, A. B., Harris, J. W. R.*: Br. J. Vener. Dis., 57 (1976) 71.
7. *Bunta, S.*: Pharmaca, 7 (1969) 95.
8. *Vujić, I., Marić, M.*: Zbornik radova VIII kongresa dermatovenerologa Jugoslavije, Beograd 1975, str. 149.
9. *Zdelar, D., Dostanić, I.*: Zbornik radova VIII kongresa dermatovenerologa Jugoslavije, Beograd 1975, str. 220.
10. *Krstić, A., Žunić, Am., Popović, M., Kučuković, N., Lazarević-Dostanić, N.*: Acta Derm. Iug., 7 (1980) 179.

Summary

INCIDENCE OF GONORRHOEA IN SOME PROFESSIONS

A study of the incidence of gonorrhoea was carried out in the big sea port town of Rijeka. The results indicated that a significant factor in the spreading of sexually transmitted diseases was promiscuity, especially among the young, and to a lesser extent prostitution. The gonorrhoea morbidity rate showed a declining trend among the citizens, but was high with seafaring professions and professional drivers.

Statistical data showed that among seamen sexual diseases still pose a great diagnostic, therapeutic and epidemiological problem.

*Medical Faculty Rijeka and
Health Centre Rijeka*

*Received for publication
April 7, 1986*